

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

QUÈ ESTUDIAREM?

- 13.1. Un règim dictatorial
- 13.2. Una repressió institucionalitzada
- 13.3. Relacions internacionals i evolució del règim
- 13.4. L'estructura del nou estat
- 13.5. Autarquia i racionament
- 13.6. L'oposició: exili i resistència

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

PER SABER MÉS

www.mhcat.net/layout/set/presons/content/view/full/1175

ENTRA UN COMENTARI AL BLOC:

<http://blocs.xtec.cat/historia2nbat/>

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

LA CRONOLOGIA

SEGONA GUERRA MUNDIAL						AÏLLAMENT INTERNACIONAL								RECONeixEMENT INTERNACIONAL						
Neutral		No-bel·ligerant			Neutral															
1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
NACIONALSINDICALISME						NACIONALCATOLICISME														
AUTARQUIA I ESTANCAMENT ECONÒMIC																				
• Llei de responsabilitats polítiques. Instauració del racionament • Llei de repressió del comunisme i la maçoneria. - Llei d'unitat sindical. - Entrevista Franco-Hitler. - Execució de Lluís Companys. - Front Nacional de Catalunya - División Azul. • - Creació de l'INI • Llei constitutiva de les Corts - El maquis envaeix la vall d'Aran •						• Fuero de los Españoles. - Llei del referèndum nacional. - Moviment Socialista de Catalunya. - Aliança Nacional de Forces Democràtiques de Catalunya • Condemna de l'ONU. - Retirada d'ambaixadors • Primeres vagues obreres. - Llei de successió. - Exclusió del Pla Marshall						• L'ONU revoca la retirada d'ambaixadors. - Ingrés a la UNESCO • Vaga de tramvies a Barcelona • Acords amb els EUA i la Santa Seu • Ingrés a l'ONU • Primeres revoltes estudiantils. - Independència del Marroc • Josep Tarradellas, president de la Generalitat a l'exili • Devaluació de la pesseta. - Fets del Paraninf - Llei de • "Principios del Movimiento"								
LLEIS FONAMENTALS																				
																		PRIMER GOVERN TECNÒCRATA		

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.1. Un règim dictatorial

13.1.1. Característiques del franquisme

- El “Franquisme”, es va basar en la dictadura de Francisco Franco, guanyador absolut de la guerra i líder indiscutible de tots els grups que s'havien posicionat en el seu bàndol.
- Tot el poder de l'Estat es **va concentrar** en la persona de Franco, com a ***Caudillo de España (Cap de l'Estat, Generalísimo, i Cap del Movimiento –la FET y de las JONS-)***.
- Forta repressió política (+ 250.000 presoners polítics el 1940) i control social: depuració del personal de l'administració i de l'ensenyament i fèrria censura de premsa...
- Prohibició de qualsevol partit, sindicat o associació de caràcter polític: règim de “partit únic”, la **FET y de las JONS** i **establiment dels sindicats verticals**.
- Control social: depuració del personal de l'administració i de l'ensenyament i fèrria censura de premsa...

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.1. Un règim dictatorial

13.1.2. Els pilars del règim

L'EXÈRCIT

Com a gran vencedor de la guerra, ve acaparar gran part del càrrecs polítics del govern i a l'administració.

L'ESGLÉSIA

Havia justificat la guerra com a "*cruzada*" i va donar suport ideològic i social al règim, que es va declarar *confessional*.

LA FALANGE

Fou el vertebrador polític del règim i va marcar la ideologia durant el primers anys ("*època blava*"), dirigida per **Ramon Serrano Suñer**.

Frente de Juventudes,
Sección Femenina,
Sindicato Español
Universitario, Central
Nacional Sindicalista

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.1. Un règim dictatorial

13.1.3. Els suports socials

Les oligarquies financeres i industrials, l'antiga noblesa, els propietaris rurals i en general les elits econòmiques i socials del país van mostrar el seu suport al nou règim del general Franco.

La burgesia, les classes mitjanes i els petits i mitjans empresaris van acceptar el nou règim, sobretot pels excessos i la radicalitat dels sectors més revolucionaris durant la guerra.

Els sectors populars (obrers, camperols, petits comerciants ...) que formaven part en general del sector "vençut" van haver d'acatar el nou ordre, més preocupats per la supervivència i per la repressió del règim.

També a Catalunya els sectors més benestants van mostrar la seva adhesió al nou règim, si bé el nombre de catalans en les esferes més altes del franquisme sempre fou escàs.

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.1. Un règim dictatorial

13.1.4. Els franquistes catalans

La militància catalana de Falange no era gaire abundant, hi havia oportunistes i antics militants de l'extrema dreta.

Van ocupar càrrecs secundaris per què el règim impedia que les autoritats arrelessin en el territori i per la desconfiança, també.

13.1.5. Les diferents “famílies” del règim

El Movimiento Nacional englobava diferents grups d'influència o “famílies”. A la primera època (Època Blava o Anys blaus) tingueren molt pes els feixistes de Falange (nacionalsindicalisme).

Després de la Segona Guerra Mundial el pes passà als sectors ultracatòlics (nacionalcatolicisme).

A finals dels cinquanta tindrà més pes un grup religiós anomenat Opus Dei, del qual sorgiran els tecnòcrates o polítics més pragmàtics partidaris d'una modernització econòmica.

13.2. Una repressió institucionalitzada

→ La repressió es va generalitzar i institucionalitzar ja durant la guerra i es va estendre després com un tret definidor del règim.

→ La repressió pretenia passar comptes, liquidar opositors, impedir dissidències, i inhibir la població mitjançant la por.

→ Una sèrie de lleis van “organitzar” la repressió:

Ley de Responsabilidades Políticas (febrer de 1939)

Ley de Represión de la Masonería y del Comunismo (1940)

Ley de Seguridad del Estado (1941)

Ley de Rebelión Militar (1943)

→ L'Exèrcit va tenir la potestat judicial. Es van celebrar milers de Consells de Guerra fins a la creació del Tribunal d'Ordre Públic el 1963. El 1940 hi havia gairebé 300.000 presos polítics en condicions inhumanes, uns 50.000 foren executats durant la postguerra.

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.2. Una repressió institucionalitzada

→ Entre 1939 i 1945, es van produir unes 30.000(?) execucions i més de 300.000 persones en presons i camps de concentració (+batallons de treballadors). Sense comptabilitzar els exiliats.

→ Es van confiscar els béns i les propietats dels vençuts, persones i institucions. Es van imposar quantioses multes econòmiques.

→ Procés de depuració dels funcionaris i treballadors de l'administració pública (des dels Ministeris als Ajuntaments i altres serveis de l'Estat, com l'educació, la sanitat, etc.). Control de les professions liberals mitjançant col·legis professionals → “Ley Depuración de los Funcionarios Públicos” (Movimiento).

→ S'ha d'afegir uns 108.000 presoners de guerra, més uns 200.000 refugiats a França (i després repatriats), que van anar a parar a camps de treball, fins que es produïa un aval “d'adhesió” al règim.

→ A Catalunya es va produir una duríssima repressió. En total, es van produir unes 40.000 condemnes. Només a Barcelona van ser executades més 1300 persones entre 1939 i 1941 (entre ells, el del President de la Generalitat Lluís Companys, el 14 d'octubre de 1940 → **Lectures docs. pàg. 303 i 305**).

*Prohibició de la publicació en català i de l'ús de la llengua (genocidi cultural +).

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.2. Una repressió institucionalitzada

CAMPS DE CONCENTRACIÓ FRANQUISTES A ESPANYA

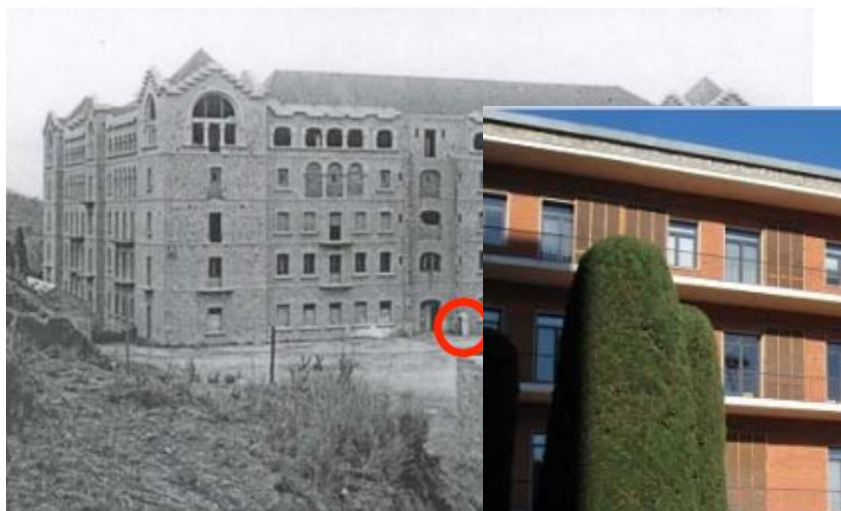
EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.2. Una repressió institucionalitzada

Ex. El camp de concentració d'Horta (Barcelona) – recepció, classificació i destinació en BBTT.

IL·LUSTRACIÓ 27: Entrada lateral al pavelló Llevant

IL·LUSTRACIÓ 33: Segell del camp (1-5 1939)

Garita
vigilància

Cortesia de Jaume Caminal. Autor:
desconegut. Any: sense data, entre
1939 i 1946

13.2. Una repressió institucionalitzada

DEPURACIÓ DEL MAGISTERI*

Província	Destituïts	Altres sancions	Sense sanció
Barcelona	15,46	15,33	69,31
Girona	11,12	17,10	71,78
Lleida	4,65	18,62	76,73
Tarragona	8,44	13,58	77,98

*en %

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.3. Relacions internacionals i evolució del règim

13.3.1. La Segona Guerra Mundial i l'hegemonia del nacionalsindicalisme (1939-1945)

NEUTRALITAT (1939)

El règim, malgrat les simpaties per l'Eix (especialment de Serrano Sunyer), es va declarar neutral en iniciar-se la guerra el setembre de 1939. El país estava en ruïnes.

Visita de Serrano Suñer a Berlín el 1940. A la seva dreta l'acompanya Himmler.

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.3. Relacions internacionals i evolució del règim

13.3.1. La Segona Guerra Mundial i l'hegemonia del nacionalsindicalisme (1939-1945)

NO BEL·LIGERÀNCIA (CONTINUA)- 1940-1941

→ Acabada la guerra, Franco estava “en de

alemany per l'ajut rebut durant la guerra

Setembre de 1939 □ Esclat de la Segona

→ Identificació i aliança amb l'Eix (de la ne
*bel·ligerància, juny de 1940). Els sectors
Falange i sobretot el seu cap Ramon S
amb l'entrada d'Espanya a la Guerra.*

→ Entrevistes d'Hendaia (23 d'octubre de
de 1941) per preparar la intervenció esp

Finalment fou desestimada per l'alt preu
(econòmiques i territorials al nord d'Àfri

→ 1941 - Enviament de la División Azul (da

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.3. Relacions internacionals i evolució del règim

13.3.1. La Segona Guerra Mundial i l'hegemonia del nacionalsindicalisme (1939-1945)

1940-1942

El règim de Franco va col·laborar activament en aquest període amb l'Eix (subministrament de primeres matèries i mà d'obra, col·laboració logística i de propaganda, i amb l'enviament de la ***División Azul al front rus (1941-43).***

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.3. Relacions internacionals i evolució del règim

13.3.1. La Segona Guerra Mundial i l'hegemonia del nacionalsindicalisme (1939-1945)

1942/43 – 1945

→ Entre 1942 i 1943 la guerra començà a ser clarament **desfavorable** per a l'Eix: entrada dels EUA a la guerra (desembre de 1941), derrota alemanya a la batalla de l'Atlàntic (1943), derrota alemanya a Stalingrad (febrer de 1943), rendició de l'Eix a Àfrica (maig de 1943) i inici de l'ocupació d'Itàlia (juny de 1943).

→ Els Estats Units i el Regne Unit van pressionar al govern de Franco per aturar la col·laboració amb Alemanya, i va provocar la retirada de la *División Azul* i el retorn a la política de neutralitat (octubre de 1943).

13.3. Relacions internacionals i evolució del règim

13.3.1. La Segona Guerra Mundial i l'hegemonia del nacionalsindicalisme (1939-1945)

1942/43 – 1945

→ La principal conseqüència política fou la forta davallada de la quota de poder de la **Falange**, en benefici dels **militars**, **catòlics** i **monàrquics**.

→ Es va produir una eliminació de la **parafernàlia feixistitzant del règim** i de les referències a la vinculació amb l'Eix. Ramon Serrano Suñer havia estat apartat del poder ja al desembre de 1942. Franco va assumir personalment el control de la *Junta Política de la FET y de las JONS*.

13.3. Relacions internacionals i evolució del règim

13.3.2. Els anys del boicot internacional (1945-1947)

1945 – 1947

→ Situació d'aïllament internacional per part dels vencedors a la guerra. Condemna de l'ONU al règim franquista.

[Lectura doc. pàg. 307]

→ Tancament de la frontera francesa i aïllament comercial i diplomàtic gairebé absolut. **Retirada d'ambaixadors (1946).**

→ Gran cost econòmic per a Espanya, que impedia l'arribada de productes bàsics i retardava la recuperació del país. Espanya va quedar exclosa del **Pla Marshall (a partir de 1947)** amb el qual els **Estats Units** pretenien accelerar la reconstrucció d'Europa.

→ Espanya també va quedar exclosa de la fundació de la nova **Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN) l'any 1949.**

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.3. Relacions internacionals i evolució del règim

13.3.3. Reconeixement internacional i predomini del nacionalcatolicisme (1947-1953)

- La pressió internacional no va passar de ser simbòlica i, amb l'inici de la Guerra Freda, el règim es va consolidar com a “*centinela de Occidente*” davant l'avenç del comunisme.

Franco amb Eisenhower (1959)

- La nova posició internacional de la dictadura com a ferma aliada dels EUA (establiment de bases militars), li va permetre rebre ajuts econòmics i incorporar-se successivament als organismes internacionals (FAO i UNESCO; i l'ONU a partir del 1955).

- El 1953 es va signar un nou Concordat amb la Santa Seu.

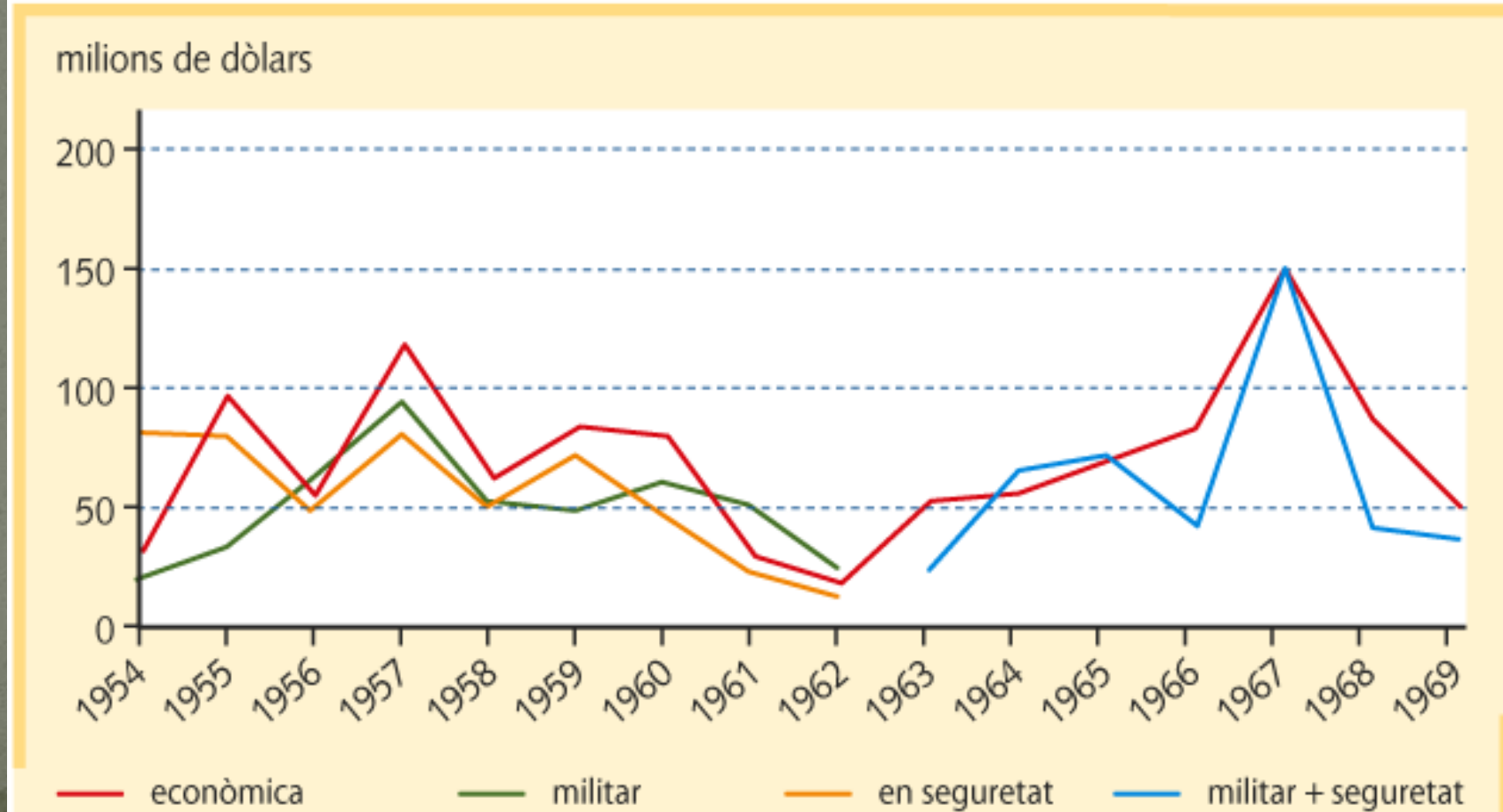

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.3. Relacions internacionals i evolució del règim

13.3.3. Reconeixement internacional i predomini del nacionalcatolicisme (1947-1953)

L'AJUDA ECONÒMICA I MILITAR DELS ESTATS UNITS A ESPANYA

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.3. Relacions internacionals i evolució del règim

13.3.3. Reconeixement internacional i predomini del nacionalcatolicisme (1947-1953)

Any	Incorporació d'Espanya als organismes internacionals
1951	FAO (Organització per a l'Alimentació i l'Agricultura)
1953	UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura)
1955	ONU (Organització de les Nacions Unides)
1956	OIT (Organització Internacional del Treball)
1957	OIEA (Organització Internacional de l'Energia Atòmica)
1958	OECE (Organització Europea de Cooperació Econòmica) FMI (Fons Monetari Internacional) BIRF (Banc Internacional de Reconstrucció i Desenvolupament)
1960	GATT (Acord General sobre Aranzels i Comerç)

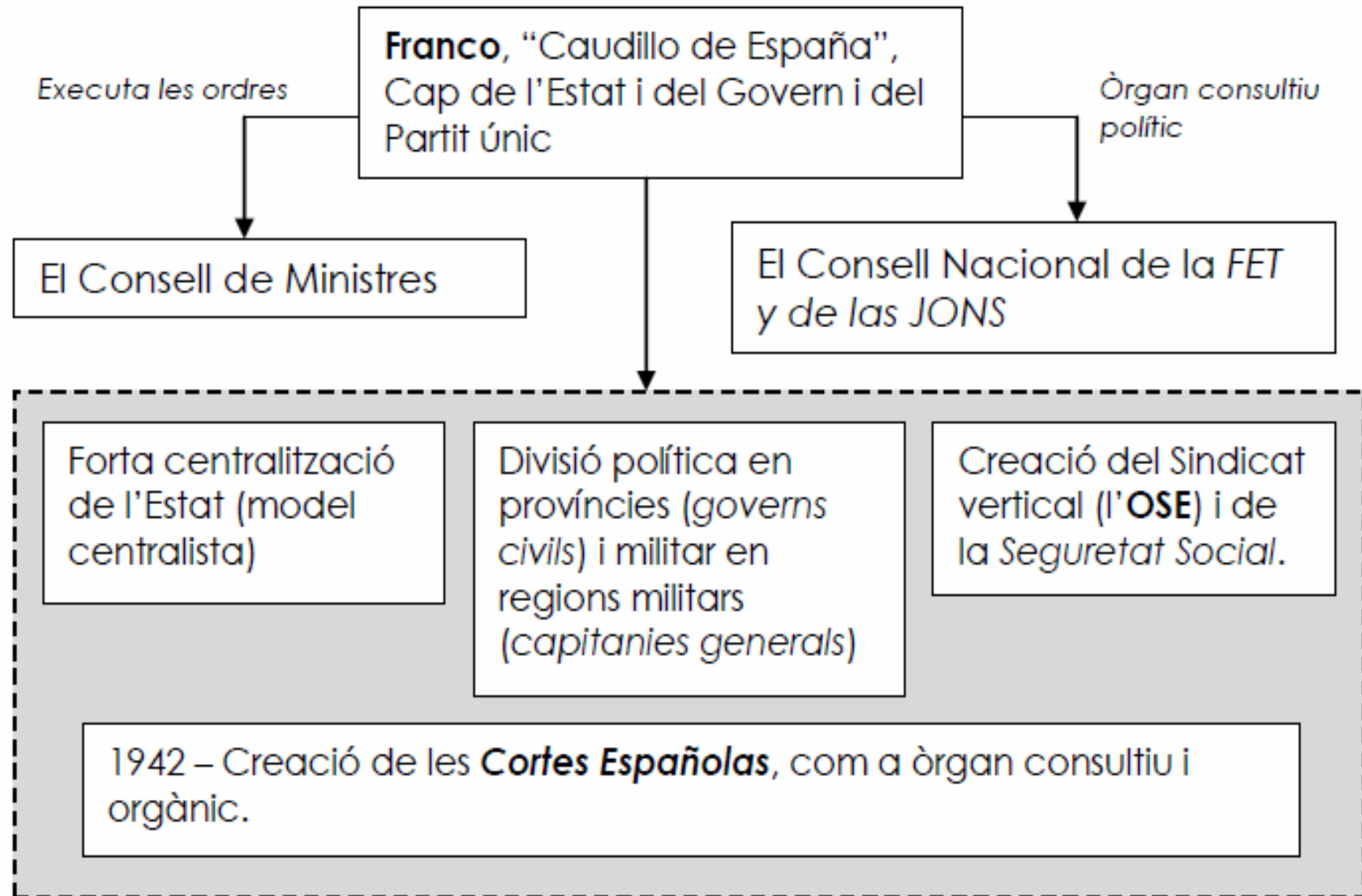
13.3. Relacions internacionals i evolució del règim

13.3.4. Els primers intents d'obertura (1953-1959)

- La situació econòmica complicada als anys cinquanta va provocar les primeres protestes obreres i dissidències a la Universitat.
- Ja des de finals de la dècada anterior s'havien substituït els ministres més “blaus” per altres més “aperturistes”, com el catòlic Joaquín Ruiz-Giménez (ministre d'Educació fins el 1956).
- A partir de 1957, els llocs clau del Govern comencen a ser ocupats per membres de l'OPUS DEI (conegut com govern dels “tecnòcrates”), que pretenien una liberalització del règim en l'àmbit econòmic, sense tocar els seus principis polítics.

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.4. L'estructura del nou estat

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.4. L'estructura del nou estat

LES LLEIS FONAMENTALS

FUERO DEL TRABAJO

Regulava les relacions laborals i establia els principis del nacionalsindicalisme.

FUERO DE LOS ESPAÑOLES

Conjunt de deures i drets dels espanyols. La relació de drets no anava acompanyada de cap garantia per poder exercir-los.

LLEI CONSTITUTIVA DE LES CORTS

Crea les Corts com a òrgan legislador supeditat a la funció sancionadora del "Caudillo"

LLEI DEL REFERÈNDUM NACIONAL

El cap de l'Estat podia sotmetre a consulta popular les qüestions que considerés oportunes.

LLEI DE SUCCESSION

Establia Espanya com a regne i preveia la monarquia com a successora del franquisme.

LLEI DE "PRINCIPIOS DEL MOVIMIENTO"

Actualitzava els principis directius de l'Estat. Tots els funcionaris públics estaven obligats a jurar els "principios del Movimiento" abans de prendre possessió.

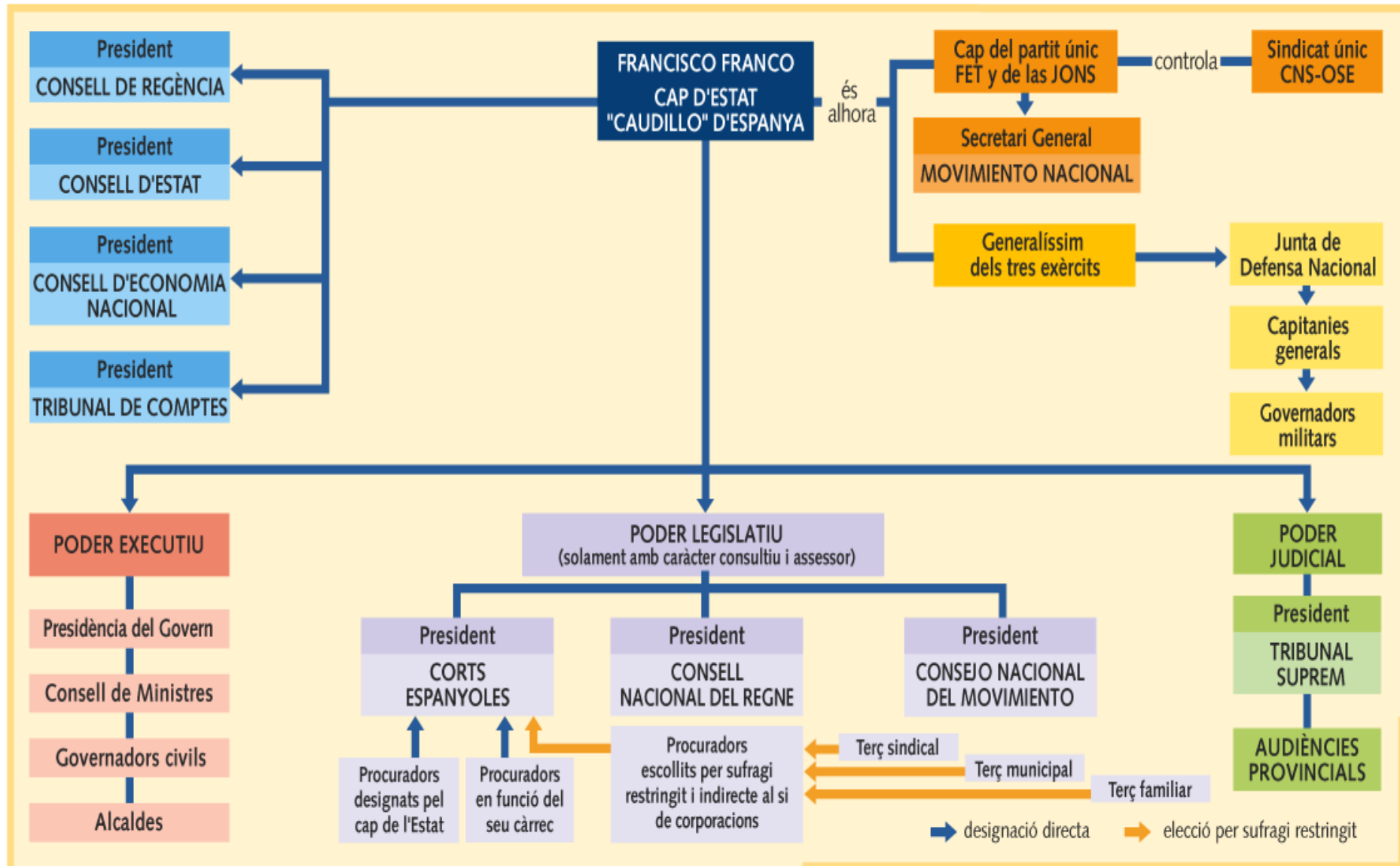
13.4. L'estructura del nou estat

- Les Lleis Fonamentals del nou estat no emanaven de la sobirania nacional:
 - El Fuero del Trabajo, de 1938, volia assegurar la unitat social mitjançant la prohibició dels drets sindicals. Es creà la Organització Sindical Española el 1940 per enquadrar empresaris i “productors” en sindicats verticals dirigits per falangistes.
 - La llei de Corts del 1942 establia la representació del poble espanyol en les tasques de l'Estat, formades per “procuradors” o representants de les entitats i corporacions afins al Règim, designats des del poder.
 - L'any 1945 el règim va aprovar el Fuero de los Españoles, que establia els drets i deures de la ciutadania, i la Ley de Referéndum, per a les grans decisions.
 - La Ley de Sucesión del 1947 permetia a Franco designar el seu successor, definint l'estat com a “Regne”.
 - El 1958 es va promulgar la Ley del Movimiento Nacional, on havien de militar tots els alts càrrecs del règim.

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.4. L'estructura del nou estat

ORGANITZACIÓ DE L'ESTAT FRANQUISTA

13.4. L'estructura del nou estat

- Des l'any 1945, amb la derrota de l'Eix, el Règim es va disfressar amb el concepte de “democràcia orgànica”, és a dir, la nació es representava pels òrgans que col·laboraven amb el cap de l'Estat.
 - El governador civil de la província, cap del Movimiento a la mateixa, nomenava els alcaldes, caps locals del Movimiento. Al seu costat hi havia un governador militar.
-
- Els sindicats verticals depenien d'un secretari general amb rang de ministre, així l'Estat tutelava fèrriament la classe obrera.
 - La censura controlava les activitats lúdiques i culturals en base als valors tradicionals, l'estricta control ideològic i l'aparell propagandístic (NO-DO). La família va esdevenir la unitat social bàsica, i la dona va haver de retornar al paper domèstic.

13.5. Autarquia i racionament

- Espanya no es va incorporar a la fase de creixement ràpid i de canvi tecnològic a Europa posterior a la Guerra Mundial.
- L'intervencionisme econòmic franquista, propi del feixisme i comú després d'una forta crisi, no va tenir prou en compte la dependència dels subministres exteriors, ni la feblesa d'un mercat interior amb una població sense poder adquisitiu.
- La fixació de preus màxims dels productes bàsics va dur al desenvolupament d'un mercat negre.
- Per garantir el proveïment d'aliments i altres productes es va haver de recórrer a les cartilles de racionament fins el 1952.

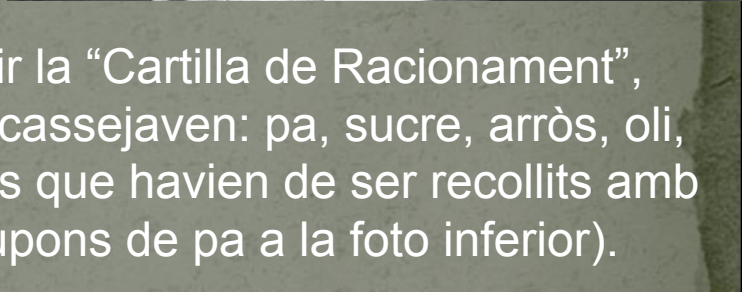
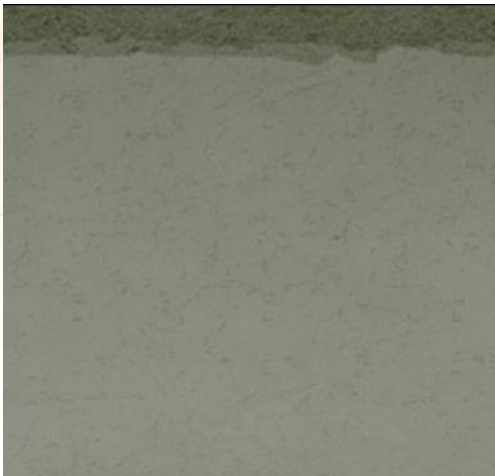
13.5. Autarquia i racionament

- Els primers anys del franquisme estigueren marcats per la misèria pròpia de les conseqüències de la guerra, però també per la incapacitat del règim de recuperar la prosperitat.
- El primer franquisme va voler l'autosuficiència econòmica (autarquia) mitjançant dos eixos:
 - Reglamentació de les importacions i exportacions, limitant-ne i encarint els productes exteriors.
 - Foment de la indústria de béns d'equip (transport, energia, etc.) mitjançant l'Institut Nacional d'Indústria (INI) del 1941 .
- Les condicions de vida empitjoraren fins ben entrats els anys 50: l'empobriment de la població, escassetat d'aliments, escassetat de divises, i devaluació de la pesseta.
- Només l'ajuda facilitada per l'Argentina de Perón va pal·liar la fam de molta població.

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.5. Autarquia i racionament

(Enter and consignar el propietario de esta colección de cupones a la persona a cuyo cuidado se encuentre).

Esta COLECCIÓN DE CUPONES DE RACIONAMIENTO pertenece a Lucas 9º Gles.
que vive en Unibál n.º 1 piso 1
(calle o plaza)
titular de la TARJETA DE ABASTECIMIENTO, Serie On. 63404
Lucy, n.º 1 de 1 de 1952.
El titular (1).

(1) Sin la firma del titular o de la persona a cuyo cuidado se encuentre, si se trata del propietario se le exige, o de un inquilino, si le falta dactilar si no sabe firmar, esta colección de cupones no es válida.
Entrese con toda claridad el domicilio, ya que puede influir en ello la recuperación de esta colección de cupones, caso de extravío.

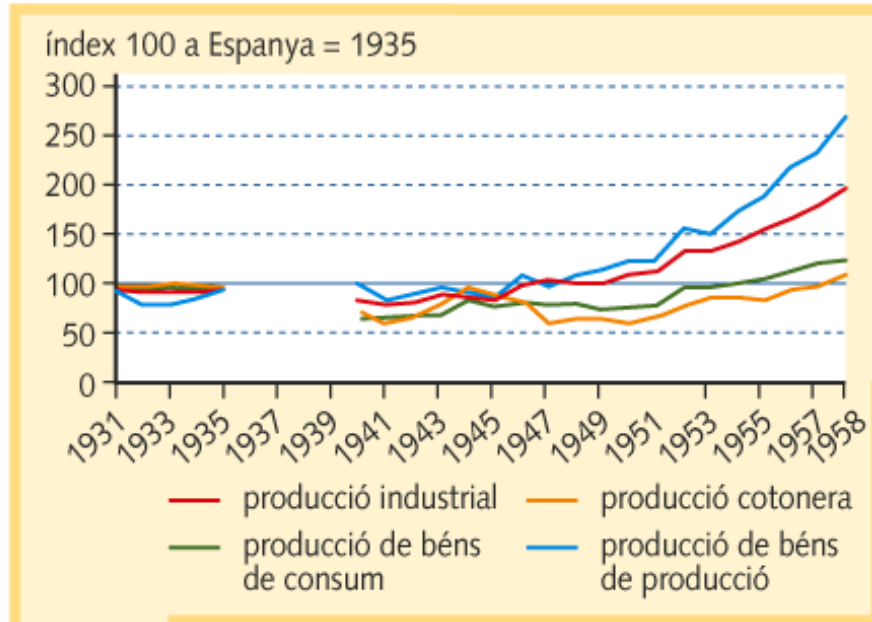
374621	374621	374621	374621	374621	374621
23 Enero 52	22 Enero 52	21 Enero 52	20 Enero 52	19 Enero 52	18 Enero 52
O	O	O	O	O	O
PAN	PAN	PAN	PAN	PAN	PAN
O	O	O	O	O	O
17 Enero 52	16 Enero 52	15 Enero 52	14 Enero 52	13 Enero 52	12 Enero 52
O	O	O	O	O	O
PAN	PAN	PAN	PAN	PAN	PAN
O	O	O	O	O	O
11 Enero 52	10 Enero 52	9 Enero 52	8 Enero 52	7 Enero 52	6 Enero 52
O	O	O	O	O	O
PAN	PAN	PAN	PAN	PAN	PAN
O	O	O	O	O	O
5 Enero 52	4 Enero 52	3 Enero 52	2 Enero 52	1 Enero 52	31 Diciembre 51
O	O	O	O	O	O
PAN	PAN	PAN	PAN	PAN	PAN
O	O	O	O	O	O

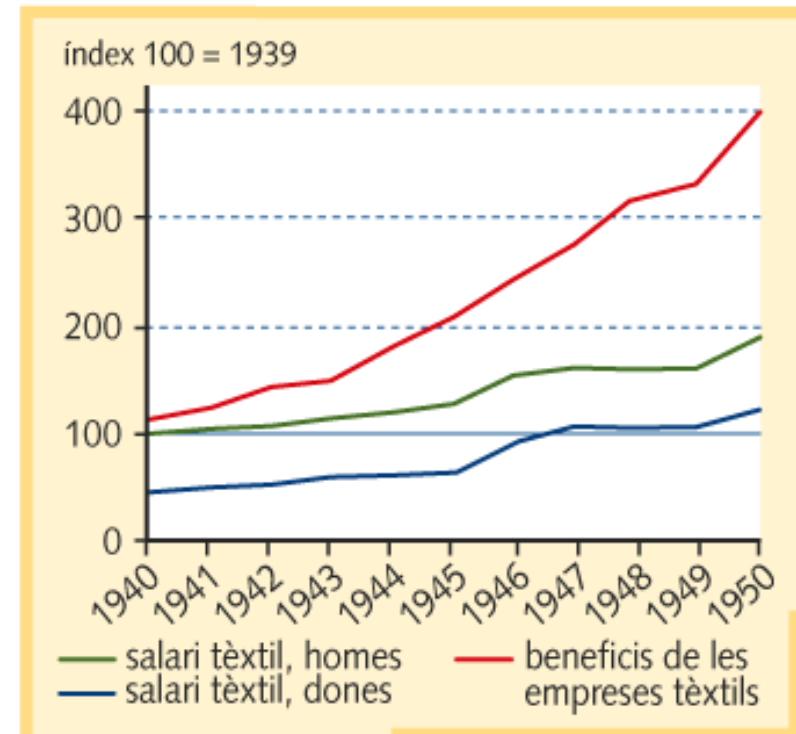
EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.5. Autarquia i racionament

LA PRODUCCIÓ INDUSTRIAL A ESPANYA

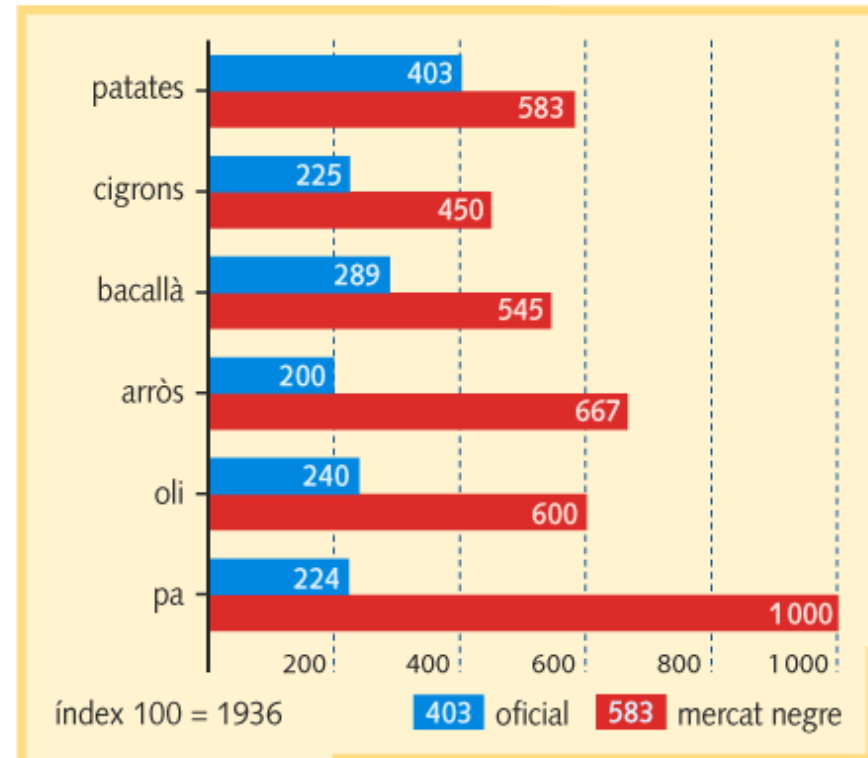
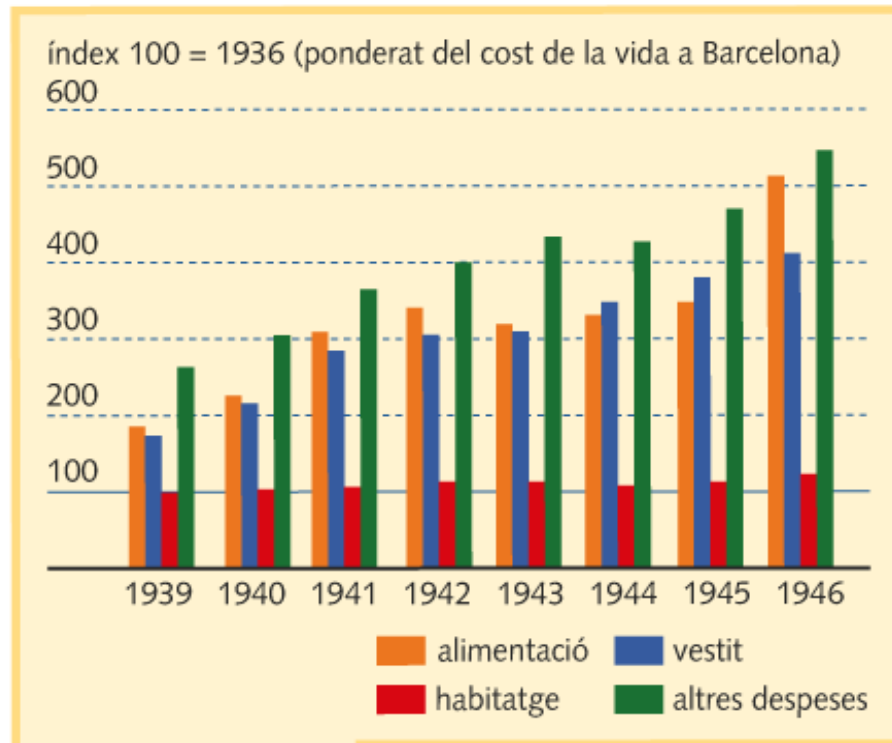
SALARIS I BENEFICIS A CATALUNYA

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.5. Autarquia i racionament

EL COST DE LA VIDA A BARCELONA

PREUS OFICIALS I MERCAT NEGRE (1944)

13.6. L'oposició: exili i resistència

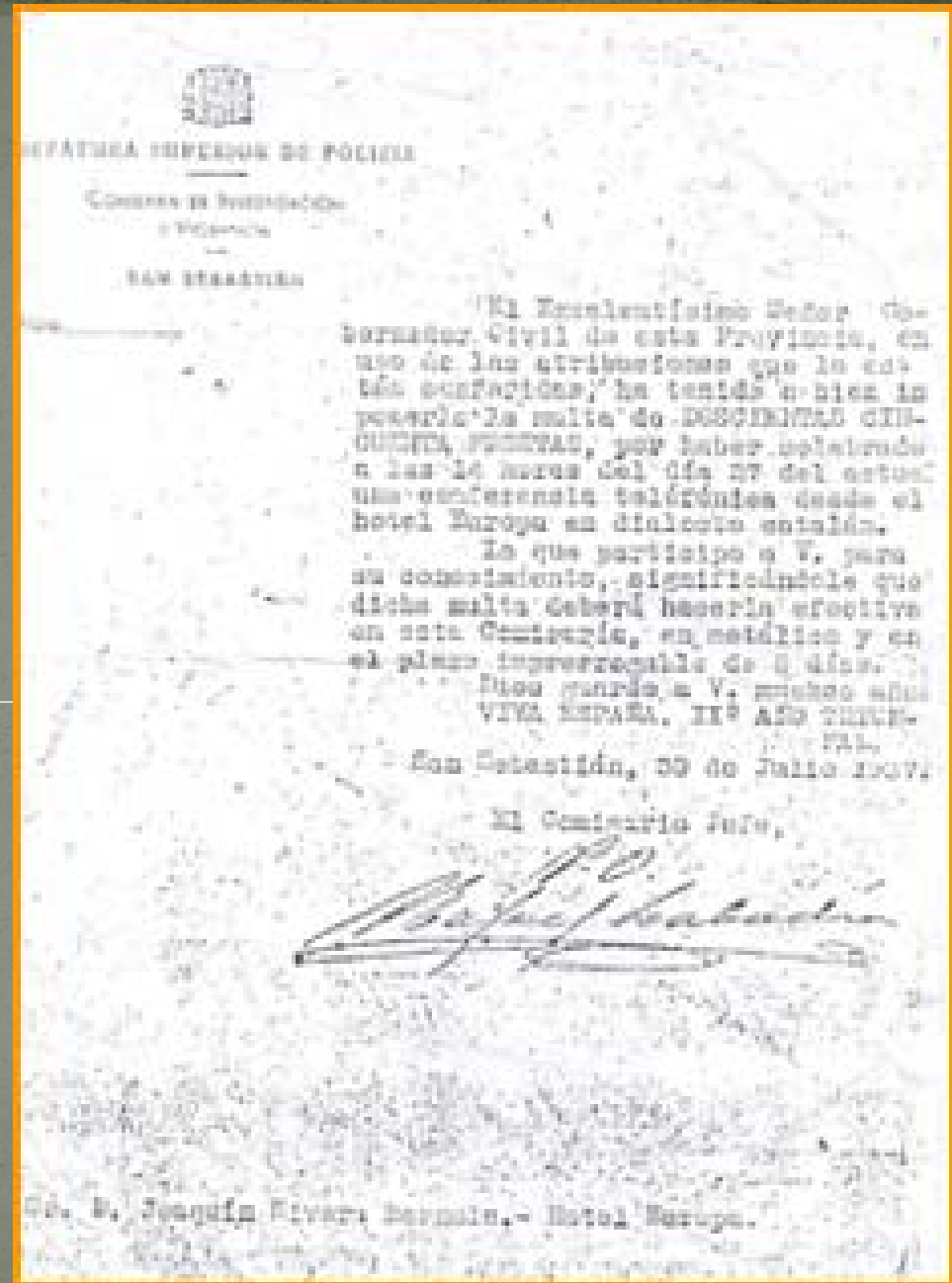
- Es calculen 200.000 exiliats espanyols (d'uns 500.000 refugiats) instal·lats a:
 - França: van integrar la Resistència o van acabar als camps de concentració alemanys.
 - Gran Bretanya i altres països anglosaxons: pocs.
 - Amèrica Llatina: Mèxic (sobretot —únic govern del món que no reconeix el règim franquista) → 1945 Corts Republicanes a l'exili.

La Generalitat també va funcionar a l'exili (Josep Irla, Josep Tarradellas).

- L'oposició des de l'exili era feble i dispersa. Es confiava en una intervenció aliada a Espanya després de la guerra (Operació Reconquesta d'Espanya). En general, li mancaven contactes amb la realitat a l'interior.
- Les institucions polítiques de la República i de les autonomies van continuar funcionant a l'exili testimonialment.
- La resistència a l'interior tingué la màxima expressió amb el maquis, guerrilles comunistes i anarquistes que existiren fins els anys cinquanta (1944, invasió de la Vall d'Aran —ORE—).

L'Institut d'Estudis
Catalans (IEC)
continua a l'exili.

Multa de l'any 1937 per haver parlat telefònicament en català

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.6. L'oposició: exili i resistència

- Les plataformes unitàries de l'exterior van perdre tota pistonada després del 1946. Algunes organitzacions van desaparèixer o es van dividir o van subsistir penosament (excepte PCE-PSUC).
- Només el PCE-PSUC entengué que calia un canvi tàctic: perduda la guerra, consolidada la dictadura, s'havia de connectar amb les classes populars dins del país aprofitant les escletxes que oferís el règim.
- Entre 1945 i 1947 hi van haver els primers brots de conflictivitat obrera a Catalunya, Astúries i Euskadi. Després hi va haver una paulatina participació als sindicats verticals.
- Boicot als tramvies de Barcelona de 1951, motivat per la pujada de preus del bitllet en un context de salaris de fam i carestia de tota mena. El juliol es va remodelar el govern apartant-ne una mica els falangistes en benefici dels ministres catòlics.

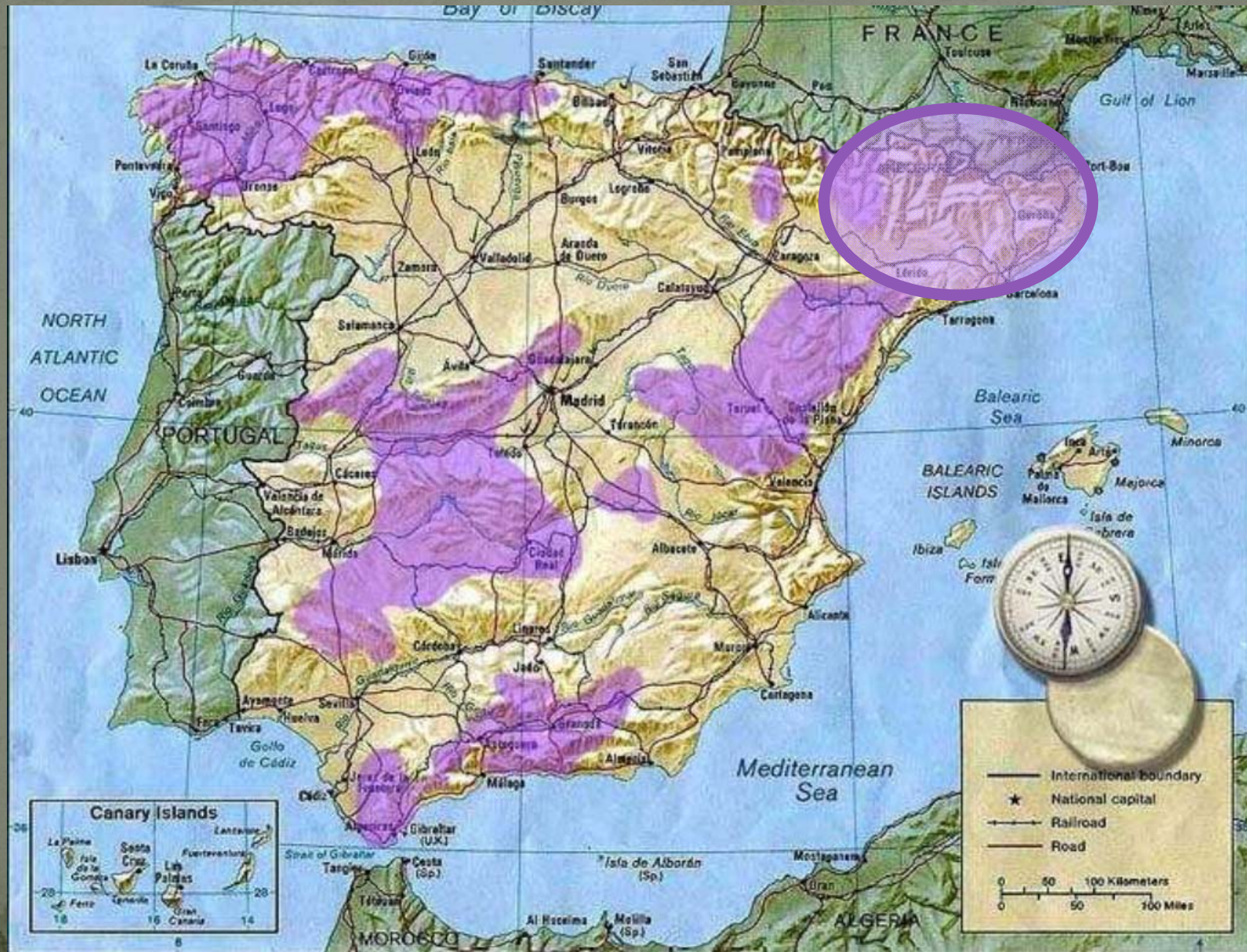
EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.6. L'oposició: exili i resistència

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.6. L'oposició: exili i resistència

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

RÈGIM FRANQUISTA

Característiques

- Dictadura totalitària
- Cabdillisme
- Repressió sistemàtica i planificada
- Centralisme i uniformisme

Bases

- Institucionals: Exèrcit, Església, Movimiento Nacional
- Socials
 - Suport: elits econòmiques i pagesia mitjana
 - Passivitat: classes mitjanes
 - Resistència: classes populars
- Polítics
 - Coalició franquista: falangistes, carlins i monàrquics
 - Organitzacions catòliques: ACNDP, Opus Dei

Organització de l'Estat

- Organització no democràtica anomenada "democràcia orgànica"
- Lleis fonamentals de l'Estat

Franquisme a Catalunya

- Supressió de l'autonomia: abolició de l'Estatut i de les institucions catalanes
- Persecució del catalanisme i de les manifestacions de catalanitat

ETAPES (1939-1959)

Segona Guerra Mundial (1939-1945)

- Suport a les potències de l'Eix
 - Neutralitat
 - No-bel·ligerància
 - Retorn a la neutralitat
- Identificació amb la doctrina feixista
 - Nacionalsindicalisme
 - Hegemonia de Falange Española

Aïllament (1945-1953)

- Boicot internacional (1945-1947)
- Condemna de l'ONU i retirada d'ambaixadors (1946)
- Canvi d'imatge
 - Marginació del falangisme
 - Retirada de la simbologia feixista
 - Hegemonia dels catòlics: ACNDP

Reconeixement internacional (1953-1959)

- Acords amb els EUA i concordat amb la Santa Seu
- Acceptació en organismes internacionals
- Crisi del 1956: necessitat de reformes econòmiques profundes
- Nou govern amb integració de membres de l'Opus Dei (1957)
- Liberalització de l'economia en la dècada del 1960

EL FRANQUISME: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA DICTADURA (1939-1959)

13.6. L'oposició: exili i resistència

AUTARQUIA ECONÒMICA

Objectius

- Aconseguir autosuficiència (restringir i regular el comerç exterior)
- Afavorir el desenvolupament industrial de sectors estratègics (creació de l'INI)

Mètode

- Fort dirigisme i intervencionisme estatal

Conseqüències

- Producció i productivitat baixes
- Manca d'abastament, misèria i fam (racionament i mercat negre)

OPOSICIÓ AL FRANQUISME

Exili

- Reorganització dels partits, els sindicats i les institucions republicanes
- Govern i corts republicanes a l'exili
- Feblesa i divisions internes
- Govern de la Generalitat a l'exili; Irla (1940) i Tarradellas (1954) presidents

Interior

- Reconstrucció dels partits i dels sindicats en la clandestinitat
- Organització de guerrilles: maquis
- Esperança d'una intervenció aliada: organismes unitaris
- Nova conflictivitat social: vagues (tramvies, 1951 i 1957) i revoltes d'estudiants (Fets del Paranimf, 1957)